

КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Академічний рисунок

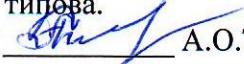
Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність 022 «Дизайн» (за видами)

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково - методичної та навчальної роботи А.О. Таранник

КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № 2192
« <u>Жицько</u> » (підпись) (прізвище, ініціали)
« <u>2016</u> » (дата)

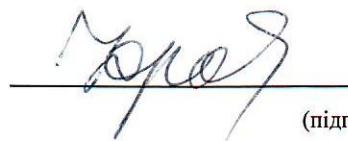
Робоча програма навчальної дисципліни «Академічний рисунок» для студентів спеціальності 022 «Дизайн» (за видами).

Розробник: Прохорова Наталія Анатоліївна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від « 29 » серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

Ю. В. Романенкова

(підпис)

© _____, 2016 рік
© _____, 2016 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
III. Програма	
Змістовний модуль 1. Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі. Композиція рисунка.....	10
Плани практичних занять	10
Змістовний модуль 2. Сприйняття форми предмета в залежності від точок зору Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні	13
IV. Система поточного та підсумкового контролю	16
V. Методи навчання.	18
VI. Методичне забезпечення курсу.....	18
VII. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни.....	18
VIII. Рекомендована література.....	19
IX. Навчально-методична карта дисципліни	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Академічний рисунок» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, вмінь та навичок, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Академічний рисунок», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності для самостійного творчого вирішення завдань художньо-графічної діяльності.

Завдання курсу - набуття базових знань з дисципліни «Академічний рисунок», ознайомлення з основними напрямками розвитку науки з дисципліни «Академічний рисунок» у вивчені методів і методики роботи зі студентами, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми бакалавра образотворчого мистецтва формуються загальні та фахові компетентності.

Загальні компетентності: (Світоглядна, громадська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня);

Фахові компетентності:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл з образотворчого мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення композицій, відтворення їх на полотні (папір чи інша площа) для зображення задуманого.

Результати навчання (Знання, практичні навички та вміння)

Знання: різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

Практичні навички і вміння:

Уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки. Уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

Програмні результати навчання.

Готовність до фахової діяльності в галузі образотворчого мистецтва.

Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері мистецької діяльності.

Мисленнєва активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Форма контролю: ПМК, поточні оцінки за виконання практичних завдань. По завершенню семестру – залік.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Навчально-творчі завдання мають варіативний характер. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати

на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів, способів зображення та художньої системи.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з натури, та короткочасних начерків. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

- Теоретичну підготовку з основ рисунка.
- Практичну роботу /навчальні завдання, начерки, замальовки, та творчі роботи.
- Навчально-творчу діяльність під час виконання самостійних робіт, а також під час проходження пленерної практики.
- Самостійну роботу студентів, створення творчої роботи.

Пріоритетним у навчанні рисунка є творчий підхід педагога, зумовлений художнім методом та методично обґрунтований.

Викладання рисунка зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

Головні вимоги, які ставляться до рисунків – це реальне, правдиве зображення натури. Рисунки мають бути без помилок, виконані на високому професійному рівні реалістичного рисунка.

початковим, на ньому вивчають По завершенні курсу студент володіє знаннями та навичками, володіє майстерністю в зображені рослинного і тваринного світу.

Після завершення семестру студент повинен:

- володіти знаннями та практичними навичками в рисунку предметного, рослинного і тваринного світу, побудови предметів на площині та у просторі;

- легко орієнтуватись в теоретичних і методичних питаннях наочності і навчання, знати і володіти цими важливими засобами, які сприяють засвоєнню та закріпленню навчального матеріалу.

Зміст програми передбачає методичне забезпечення процесу навчання рисунка, практичного опанування художньо-образної системи відображення предметних форм та явищ реального світу.

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, вивчення теоретичного матеріалу, здійснення самостійної роботи студентів.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Академічний рисунок»

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Обсяг, найменування показників</i>	<i>Галузь, спеціальність, освітній рівень</i>	<i>Характеристика навчальної програми</i>
Кількість кредитів: 2	Шифр та назва галузі знань 02 Культура і мистецтво	Нормативна Рік підготовки – 1-й Семестр – 1
Кількість модулів: 2		Аудиторних занять – 56 год., з них: Лекцій: 2 год.
Кількість змістових модулів: 2	Шифр та назва спеціальності 022 Дизайн (за видами)	Практичні заняття: 54 год. модульний контроль: 4 год.
Загальна кількість годин: 60 год.	Освітній рівень - перший (бакалаврський)	Вид контролю: залік

ІІ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	МК	
Змістовний модуль 1.								
Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі. Композиція рисунка.								
1.	Рисунок, його види й образотворчі засоби. Зображення предметів у перспективі. Світлотінь, штрих за формулою.	2	2	2				
2.	Рисунок з натури геометричних форм на різних рівнях.	6	6		6			
3	Конструктивний рисунок гіпсової капітелі	10	10		10			
4	Конструктивна побудова натюрморта з простих предметів	10	10		10			
Разом		30	28	2	26		2	
Змістовний модуль 2								
Сприйняття форми предмета в залежності від точок зору Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні.								
5.	Натюрморт з гіпсовою розеткою.	14	14		14			
6.	Рисунок предметів домашнього вжитку складних за формулою.	14	14		14			
Разом		30	28		28		2	
Разом за навчальним планом		60	56	2	54		4	

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Науково-теоретичні основи рисунка.

Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.

Композиція рисунка

Лекція 1. Рисунок, його види й образотворчі засоби. Зображення предметів у перспективі. Світлотінь, штрих за формою. (2 год.)

Мета і завдання навчального академічного рисунка.

Види рисунка. Довгостроковий рисунок та методична послідовність його виконання. Начерки та замальовки, їх мета і завдання. Зміст і завдання навчального академічного рисунка.

Поняття простої форми в процесі графічної діяльності. Аналіз натури за законами зорового сприйняття. Поняття складної форми предмета. Зміни сприйняття форми предмета залежно від різних точок зору.

Рисунок з натури геометричних фігур та предметів простих за формою. Світлотінь. Особливості розподілу світлотіні на предметах різної форми. Побудова форми предмета і його художнього зображення засобами рисунка /лінія, штрих за формою/. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні.

Література: основна [1,2,3,4,5,6,7]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7,8]

ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 2. Рисунок з натури геометричних форм на різних рівнях до рисуючого (6 год.)

Постановка: 4 – 5 моделі геометричних форм, які мають конструктивні відзнаки, ставляться на різних рівнях до рисуючих студентів на тлі неяскравих драперій.

Мета: вчитись на двомірній площині передавати тривимірне зображення, пізнати об'ємну форму предметів; засвоїти конструктивний рисунок простих геометричних форм, розташованих на різних рівнях до ока рисуючого.

Завдання: побудувати геометричні фігури лінійним прозорим рисунком з перспективним скороченням. Створити грамотну композицію.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-2.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення геометричних моделей на аркуші. Зв'язок окремих елементів між собою. Побудова зображення за правилами перспективи. 2 год.

2 етап роботи: конструктивна побудова рисунка прозорим способом з легким виявленням об'єму предметів. 2 год.

3 етап роботи: передача плановості в рисунку за допомогою метода «штрих за формою», узагальнення роботи. 2 год.

Література: основна [1,2,3,4,5,6,7]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7,8]

Заняття 3. Конструктивний рисунок гіпової капітелі (10 год.)

Постановка: капітель колони «Доричного ордера» на тлі неяскравих драперій.

Мета: засвоєння принципів лінійно-конструктивної побудови форми. Вчитись бачити «велику форму».

Завдання: конструктивно побудувати капітель з легкою передачею світлотіні.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-2.

1 етап роботи: ознайомлення із загальною будовою форми капітелі 2 год.

2 етап роботи: композиційне розташування на форматі «великої форми» 2 год.

3 етап роботи: конструктивна побудова рисунка капітелі, використовуючи метод послідовності від «великої форми» до детальної проробки 4 год.

4 етап роботи: етап узагальнення. Завершення роботи 2 год.

Література: основна [1,2,3,4,5,6,7]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7,8]

Заняття 4. Конструктивна побудова натюрморта з простих предметів за формою (10 год.)

Постановка: 3 – 5 предметів простої форми, нейтрального кольору з чітко вираженою конструкцією, обєднаних у натюрморті на тлі неяскравих драперій.

Мета: засвоїти конструкцію простих предметів, вчитись правильно розподіляти предмети на площині за планами, завдяки прозорому рисунку.

Завдання: зробити легкий лінійно-конструктивний рисунок з чіткою побудовою предметів.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-2.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші. Просторове розташування предметів. Прозоре зображення за правилами перспективи. 2 год.

2 етап роботи: конструктивна побудова предметів 2 год.

3 етап роботи: детальна проробка форми, плановість у зображенні 2 год.

4 етап роботи: використовуючи метод послідовності від «великої форми» до детальної проробки об'єднати всі предмети в натюрморті. 2 год.

5 етап роботи: завершення роботи 2 год.

Література: основна [1,2,3,4,5,6,7]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7,8]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ ІІ. Сприйняття форми предмета в залежності від точок зору. Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні

Заняття 5. Натюрморт з гіпсовою розеткою (14 год.)

Постановка: натюрморт на різні тонові відношення: темний предмет на ближньому плані, другий план – гіпсова розетка на сірому тлі.

Мета: вчитись рисунку натюрморту, виявленню композиційного центру.

Завдання: виконати світлотінівий рисунок натюрморту.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-2.

1 этап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші за правилами побудови натюрморту 2 год.

2 этап роботи: конструктивна побудова предметів складної форми 4 год.

3 этап роботи: світло-тіньова детальна проробка форми, плановість у зображенні 4 год.

4 этап роботи: етап узагальнення 2год.

5 этап роботи: завершення роботи. 2год.

Література: основна [1,2,3,4,5,6,7]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7,8]

Заняття 6. Рисунок предметів домашнього вжитку

складних за формою (14 год.)

Формат пів-аркуша. Графітний олівець

Постановка: предмети домашнього вжитку, один з яких має складну форму. /Глечик, книга, стакан з гранями/.

Мета: вчитись правильно бачити форму предметів, розуміти її і зображувати на площині такою, якою вона сприймається нашим зором.

Завдання: композиційно розташувати рисунок у форматі, побудувати предмети, передати об'єм.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-2.

1 этап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення предметів домашнього вжитку на аркуші. Постановка предметів на площині. 2 год.

2 этап роботи: побудова конструкції предметів за правилами перспективи. Рисунок вести прозорим способом з легким виявленням об'єму предметів 4 год.

3 этап роботи: передача фактури поверхні предметів, тональної плановості в рисунку за допомогою метода «штрих за формою» 4 год.

4 этап роботи: передача об'єму предметів за допомогою світлотіньових відношень. Узагальнення роботи. 2 год.

5 этап роботи: завершення роботи 2год.

Література: основна [1,2,3,4,5,6,7]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7,8]

IV. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Академічний рисунок» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	1	1
2	Відвідування практичних занять	1	27	27
3	Робота на практичному занятті	10	27	270
6	МКР	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				348

Таблиця 4.1

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Загальна кількість балів без урахування кофіцієнта	Кофіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням кофіцієнта
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	MKR	T5	T6	MKR			
1	33	55	55	25	77	77	25	348	3,48	100

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обовязкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обовязкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

V. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні*: вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

VI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю перегляд
- ✓ Методичний фонд.
- ✓ Роботи студентів з фонду.

VII. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

- ✓ Аудиторії, розраховані на роботу 12-15 студентів одночасно.
- ✓ Мольберти в комплекті для роботи студентів з натури .
- ✓ Планшети зазначеного формату.
- ✓ Софіти для освітлення натурних постановок.
- ✓ Підставки різних конструкцій і розмірів для натурних постановок.
- ✓ Предмети і драперії натюрмортного фонду.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ли Н. Основы учебного академического рисунка. Учебник; / Ли Н.Г. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 480 с.
2. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К: НАУ, 2005. – 60 с.
3. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопись / М. Т. Попов – К.: ТОВ «Європа Прінт», 2008. – 134 с.
4. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись: Учебное пособие. - 4-е изд. «Стереотип» / Ю.М.Кирцер – М.: Высшая школа: Издательский центр «Академия», 2001. – 27 с.
5. Фролов О.П. Проблемы повышения качества обучения рисунку в образовательном процессе ВУЗа. / О.П.Фролов, - «Дизайн-освіта 2009». - Харків: ХДАДМ , 2009. - 160 с.
6. Аксенов К.Н. Рисунок. (В помощь начинающему художнику -- оформителю) / Н.К.Аксенов. – М.: Плакат, 1987. – 192 с.

Додаткова

1. Барщ А. Наброски и зарисовки / А.Барщ - М . : Искусство, 1970. -164 с.
2. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. Учебник для студентов худож.-граф. фак. пединститутов – 3-е изд. дополн. / Н.Н.Ростовцев – М . : Просвещение, 1995.- 239 с.
3. Ратнічин В.М. Перспектива. – 2ге вид./ В.М. Ратнічин. - К.: Вища школа,1977. -90 с.
4. Молева Н.М. Выдающиеся русские художники-педагоги./ Н.М.Молева - М.: Высшая школа, 1991.-344 с.
5. Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка./ Н.Н.Ростовцев, – М.: Просвещение,-1983.-240 с.

Х. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «РИСУНОК» - Дизайн 1 курс 1 семестр 2016-17 н.р.

Разом: 60 год., лекції – 2 год., практичні заняття – 54 год.,
модульний контроль – 4 год. ПМК- залік

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II.
Назва модуля	уково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі. Композиція рисунка.				Сприйняття форми предмета в залежності від точок зору Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні.
Кількість балів за модуль	169 балів				179 балів
Теми лекцій	1. Рисунок, його види й образотворчі засоби. Зображення предметів у перспективі. Світлотінь, штрих за формою. Табл. 4.1 (1 балі)				
Теми практичних занять	2.Рисунок з натури геометричних форм на різних рівнях.	3.Конструктивний рисунок гіпсової капітелі	4.Конструктивна побудова натюрморта з простих предметів	.Натюрморт з гіпсовою розеткою.	6. Рисунок предметів домашнього вжитку складних за формою.
Модульний контроль	Табл. 4.1 (33 бали)	Табл. 4.1 (55 балів)	Табл. 4.1 (55 балів)	Табл. 4.1 (77 балів)	Табл. 4.1 (77 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота № 2 (25 балів)
Підсумковий рейтинговий бал	348 балів (коєфіцієнт успішності: $348 \div 100 = 3,48$)				